

Tahap Komunikasi Interpersonal Murid-Murid Sekolah Rendah Di Jajahan Tumpat, Kelantan

M. Al-Muz-Zammil Bin Yasin & Jusoh Bin Seman
Fakulti Pendidikan
Universiti Teknologi Malaysia

Abstrak : Kajian dilakukan untuk mengenalpasti tahap komunikasi interpersonal di kalangan 150 murid di empat buah sekolah di Tumpat kelantan. Instrumen yang digunakan dalam kajian ini diubahsuai daripada inventori *Tennessee Self-Concept Scale (TSCS)*. Sebanyak 40 item soalselidik telah dibina bagi mewakili dimensi yang dikaji. Nilai Alpha Cronbach bagi soalselidik yang telah diubahsuai ialah 0.84. Dapatan kajian menunjukkan tahap komunikasi interpersonal secara keseluruhannya berada pada tahap sederhana dengan nilai min 3.14. Beberapa cadangan telah diberikan bagi mengukuhkan komunikasi interpersonal pelajar. Antaranya adalah aktiviti yang diadakan di sekolah mestilah difokuskan kepada pembinaan komunikasi interpersonal pelajar. Selain daripada itu, aktiviti seperti debat dan pengucapan awam sepatutnya digalakkan bagi meningkatkan kemahiran komunikasi pelajar.

Katakunci : tahap komunikasi interpersonal, murid

Pengenalan

Murid-murid adalah aset yang sangat penting kepada negara. Mereka merupakan pewaris kepada kepimpinan dan ketamadunan sesuatu bangsa. Keperihatinan dan kecaknaan kepada golongan ini sangat dituntut bagi memastikan kesinambungan kemajuan negara dapat berjalan dengan lancar. Justeru itu bidang-bidang yang berkaitan dengan murid khususnya di awal persekolahan mesti dititik beratkan seperti bidang pendidikan dan cara murid-murid itu berkomunikasi dengan ibubapa, rakan sebaya dan juga masyarakat di sekeliling mereka.

Kajian yang dibuat oleh Hart (1992) mendapati hasil dapatan daripada kajian yang dilakukan sebanyak 50 peratus daripada komunikasi yang disampaikan adalah secara bukan lisan.

Menurut Abdullah Hassan (2001), komunikasi interpersonal seseorang iaitu boleh dilihat dari dua model iaitu Model Humanistik melalui ciri-ciri keterbukaan, empati, dukungan, sikap positif dan kesaksamaan dan satu lagi model ialah Model Pragmatik dengan ciri-ciri keyakinan sosial, kebersamaan, daya ekspresif, pengurusan interaksi dan orientasi lain.

Komunikasi interpersonal semakin dititikberatkan di kalangan masyarakat kita pada hari ini. Marshall dan Kurtz (1982) menyatakan bahawa perlaksanaan kemahiran komunikasi interpersonal semakin ketara dalam bidang kaunseling dan ia telah diselit masuk ke dalam bidang kerja sosial dan perubatan dengan begitu cepat. Oleh itu tidak mustahil semua firma di dalam mahupun di luar negara harus menitikberatkan kemahiran komunikasi interpersonal di kalangan individu dalam organisasi mereka supaya perjalanan organisasi lancar seperti yang telah dirancang.

Pernyataan Masalah

Komunikasi interpersonal amat penting bagi setiap individu khususnya murid-murid. Sehubungan itu pengkaji ingin melihat apakah tahap komunikasi interpersonal murid-murid Tahun Enam berdasarkan kepada dimensi-dimensi yang telah ditetapkan. Kemahiran komunikasi interpersonal akan dapat membantu mereka menilai diri sendiri dan seterusnya mengambil langkah sewajarnya untuk berubah menjadi murid yang cemerlang.

Oleh itu, pengkaji merasakan kajian mengenai komunikasi interpersonal murid-murid Tahun Enam adalah penting kerana berdasarkan pembacaan dan kajian-kajian yang telah dibuat adalah di peringkat sekolah menengah atau universiti, tidak banyak kajian dibuat di peringkat sekolah rendah terutamanya di Malaysia.

Objektif kajian

1. Mengenal pasti tahap komunikasi interpersonal murid Tahun Enam berdasarkan Model Humanistik bagi ciri-ciri keterbukaan, empati, dukungan, sikap positif dan kesaksamaan.
2. Mengenal pasti tahap komunikasi interpersonal murid Tahun Enam berdasarkan Model Pragmatik bagi ciri-ciri keyakinan sosial, kebersamaan, daya ekspresif, pengurusan interaksi dan orientasi lain.

Kepentingan Kajian

Kajian yang akan dilaksanakan akan memberi impak yang bermanfaat dengan:

1. Memberi kesedaran kepada murid-murid betapa pentingnya komunikasi interpersonal untuk mengubah sikap dan tingkah laku dirinya sendiri dan rakannya. Di samping itu ianya juga boleh memberi galakan agar mereka bersikap lebih berani untuk mengendalikan sesuatu tugas yang diamanahkan.
2. Sebagai panduan kepada murid-murid dalam proses komunikasi kerana hubungan murid-murid melalui komunikasi interpersonal dalam keluarga, majlis sosial, organisasi dan kehidupan bermasyarakat memainkan peranan penting dalam membentuk personaliti seseorang individu.
3. Sebagai panduan kepada murid-murid untuk meningkatkan tahap konsep sendiri seterusnya mahir dalam komunikasi interpersonal dan matlamat akhirnya untuk meningkatkan pencapaian akademik yang tinggi.

Kaedah kajian

Kajian ini dikendalikan dengan menggunakan satu set borang soal selidik yang dikemukakan kepada setiap responden untuk mendapatkan maklumat yang berkaitan dengan komunikasi interpersonal murid Tahun Enam di sekolah rendah dalam jajahan Tumpat, Kelantan.

Sampel kajian

Pemilihan subjek kajian melibatkan persampelan (proses mendapat sampel dari populasi). Responden adalah murid yang menjawab soalan-soalan soal selidik iaitu dikalangan murid-murid di sekolah rendah dalam jajahan Tumpat. Subjek terdiri daripada murid Tahun Enam (150 orang). Perimeter (ukuran ciri populasi) iaitu maklumat yang berkaitan dengan komunikasi interpersonal.

Populasi kajian adalah murid-murid Sekolah rendah dalam jajahan Tumpat. Sampel kajian terdiri daripada murid-murid Tahun Enam.

Pemilihan populasi kajian iaitu murid-murid sekolah rendah dalam jajahan Tumpat kerana bentuk penyelidikan berbentuk kualitatif dengan penyelidik terlibat secara langsung sebagai pentadbir bagi salah satu daripada sekolah yang terlibat dalam kajian. Pemilihan murid Tahun Enam ialah kerana kualiti iaitu sampel yang dipilih bersesuaian, berfikiran agak matang dan sudah memasuki alam remaja.

Bilangan sampel yang dikaji adalah 150 orang murid iaitu 36 orang murid dari Sekolah Kebangsaan Sri Tumpat 1, 40 orang murid dari Sekolah Kebangsaan Sri Tumpat 2, 40 orang

murid dari Sekolah Kebangsaan Kelaboran dan 34 orang murid dari Sekolah Kebangsaan Tumpat.

Jadual 1 Penentuan saiz sampel, Krejciek, R.V & Morgan, D.W

Bilangan Populasi, n	Bilangan Sampel, s
10	10
15	14
20	19
80	66
100	80
150	108
200	132
210	136
220	140
230	144
240	148
250	152

Instrumen kajian

Instrumen kajian adalah alat yang digunakan didalam kajian untuk menguji sesuatu persoalan. Ia adalah berbentuk soal selidik kerana ia bersesuaian dengan kaedah kajian disamping menjimatkan masa dan kos penyelidikan. Mengikut Oppenheim (1996) di dalam Mohd Najib (1999), soal selidik selalu digunakan untuk mengukur konsep yang berkaitan dengan sikap, persepsi dan pandangan selain daripada keterangan latar belakang.

Menurut Mohd. Najib (1999), penggunaan soal selidik dapat meningkatkan ketepatan dan kebenaran gerak balas yang diberikan oleh sampel kerana ia tidak dipengaruhi oleh geraklaku penyelidik. Soal selidik juga merupakan satu instrumen yang kerap digunakan dalam kajian diskriptif menerusi kaedah ini, kerjasama daripada responden senang di perolehi. Mereka bebas membuat pemilihan dan menilai mengikut keperluan soal selidik.

Penyelidik berpendapat pemilihan soal selidik sebagai instrumen adalah berdasarkan beberapa sebab iaitu;

- i) Untuk memperoleh data yang lebih tepat daripada responden di samping dapat memberikan maklumbalas yang lebih cepat terhadap perkara yang ingin dikaji berbanding dengan kaedah lain.
- ii) Penyelidik boleh berhubung dan bekerjasama dengan responden dengan lebih mudah.
- iii) Menjimatkan masa, tenaga dan perbelanjaan.

Instrumen kajian yang digunakan dalam kajian ini adalah satu set borang soal selidik yang mengandungi bahagian iaitu bahagian A dan bahagian B.

Analisis Data

Jadual 2 Dapatan Kajian Tahap Komunikasi Interpersonal Bagi Model Humanistik

No. Soalan	Item	Tidak Setuju	Tidak Pasti	Setuju	Min	Purata Min
2	Saya mengaku bahawa saya bukanlah seorang murid yang sempurna.	51 34.00%	74 49.30%	25 16.70%	2.80	3.29 Sederhana
3	Saya akan bertanggungjawab jika saya melakukan kesilapan	1 0.70%	57 38.00%	92 61.30%	3.63	
4	Saya sanggup menerima apa-apa teguran terhadap diri saya.	12 8.00%	70 46.70%	81 54.00%	3.48	
5	Jika saya silap, tolong betulkan saya	23 15.40%	62 41.30%	57 37.90%	3.25	
6	Saya turut merasai kesukaran yang dihadapi oleh rakan-rakan saya.	18 12.00%	62 41.30%	70 46.70%	3.35	3.00 Sederhana
7	Jika rakan saya gagal dalam peperiksaan, saya juga turut bersedih.	30 20.00%	87 58.00%	33 22.00%	3.01	
8	Saya memberikan sepenuh perhatian kepada percakapan rakan saya.	65 43.30%	41 27.30%	44 29.40%	2.79	
9	Saya akan memandang wajah rakan saya bila berbicara dengannya.	50 33.40%	73 48.70%	27 17.90%	2.85	
10	Dalam sesuatu perbualan, saya akan menyebelahi rakan saya.	13 8.70%	86 57.30%	51 24.00%	3.26	3.12 Sederhana
11	Rakan saya selalu bercakap benar.	27 18.00%	87 58.00%	36 24.00%	3.01	
12	Dalam melaksanakan sesuatu kerja saya memberi sepenuh kepercayaan kepada rakan saya	39 26.00%	69 46.00%	42 28.00%	3.02	
13	Rakan akan memberitahu bahawa saya pandai mengambil hati	19 12.70%	82 54.70%	49 32.60%	3.21	
14	Saya seorang yang periang.	34 22.70%	81 54.00%	35 23.30%	3.00	2.81 Sederhana
15	Bila bercakap, saya sentiasa tenang.	87 58.00%	44 29.30%	19 12.70%	2.35	
16	Saya selalu memuji rakan-rakan jika sekiranya dia melakukan kerja yang berfaedah	55 36.60%	70 46.70%	25 16.70%	2.81	
17	Bila rakan saya berjaya dalam sesuatu hal saya turut merasa bangga.	39 26.00%	57 38.00%	54 36.00%	3.09	

18	Saya akan mendengar percakapan rakan-rakan saya.	26 17.30%	72 48.00%	52 34.70%	3.16	3.00 Sederhana
19	Bila bercakap, saya tidak mencelah.	46 30.60%	79 52.70%	25 16.70%	2.85	
20	Saya tidak akan menyalahkan pendapat rakan-rakan saya.	33 22.00%	77 51.30%	40 26.70%	3.05	
21	Rakan-rakan tidak dipaksa untuk mendengar pendapat saya.	40 26.70%	72 48.00%	38 25.30%	2.94	
Purata Min Keseluruhan						3.04 Sederhana

Bagi Model Humanistik, skor min yang tertinggi ialah 3.63 iaitu bagi item ke tiga: “*Saya akan bertanggungjawab jika saya melakukan kesilapan*”. Dimana 92 responden atau 61.30 peratus mengatakan “setuju”, 57 responden atau 38.00 peratus mengatakan “tidak pasti” manakala seorang responden atau 0.70 peratus mengatakan “tidak setuju”. Skor min yang kedua tertinggi ialah 3.48 iaitu bagi item ke empat: “*Saya sanggup menerima apa-apa teguran terhadap diri saya*” dimana 81 responden atau 54.00 peratus mengatakan “setuju”, 70 responden atau 46.70 peratus mengatakan “tidak pasti” manakala 12 responden atau lapan peratus mengatakan “tidak setuju”.

Manakala skor min yang paling rendah ialah 2.35 iaitu bagi item 15: “*Bila bercakap saya sentiasa tenang*”, dimana 87 responden atau 58.00 peratus mengatakan “tidak setuju”, 44 responden atau 29.30 peratus mengatakan “tidak pasti” manakala hanya 19 responden atau 12.70 peratus sahaja yang mengatakan “setuju”. Daripada jadual di atas, didapati bahawa purata keseluruhan skor min ialah 3.04. Keadaan ini menunjukkan bahawa tahap komunikasi interpersonal murid-murid berdasarkan Model Humanistik dengan ciri-ciri keterbukaan, empati, dukungan, sikap positif dan kesaksamaan berada pada tahap yang sederhana.

Perbincangan

Untuk menjawab persoalan kajian kedua di atas, data telah dianalisis dan keputusan menunjukkan skor min bagi; (1) ciri keyakinan sosial ialah 3.23 berada pada tahap sederhana, (2) ciri kebersamaan dengan skor min 2.94 berada pada tahap sederhana, (3) ciri daya ekspresif dengan skor min 3.76 berada pada tahap tinggi, (4) ciri pengurusan interaksi dengan skor min 3.28 berada pada tahap sederhana dan, (5) ciri orientasi lain dengan skor min 3.01 berada pada tahap sederhana. Secara keseluruhannya tahap komunikasi interpersonal murid-murid Tahun Enam di sekolah-sekolah dalam jajahan Tumpat, Kelantan bagi Model Pragmatik adalah berada pada tahap sederhana dengan skor min 3.24. Dapatan ini adalah selari dengan dapatan kajian yang dilakukan oleh Shahir (2006) yang mendapati bahawa tahap komunikasi interpersonal mahasiswa dan mahasiswi adalah berada pada tahap sederhana.

Bagi ciri keyakinan sosial, skor min tertinggi ialah 3.54 bagi item 24; “*Saya boleh mengawal emosi walaupun dalam keadaan tertekan*.” Bagi ciri kebersamaan, skor min tertinggi ialah 3.05 bagi item 28; “*Apabila bercakap dengan kawan, saya suka berpeluk tubuh*.” Bagi ciri daya ekspresif skor min tertinggi ialah 4.03 bagi item 30; “*Saya selalu menggalakkan orang lain berkomunikasi secara terbuka dengan saya*.” Bagi ciri pengurusan interaksi pula skor min tertinggi ialah 3.59 bagi item 35, “*Saya akan menganggukkan kepala tanda setuju dengan*

pendapat rakan saya.” dan bagi ciri orientasi lain, skor min tertinggi ialah 3.37 iaitu bagi item 38, *“Saya memberi peluang kepada rakan untuk memulakan perbincangan.”*

Pada umumnya dapat disimpulkan bahawa dapatan kajian telah menunjukkan satu keputusan yang baik dan memuaskan. Perkiraan yang dibuat dapat mewakili keseluruhan murid Tahun Enam yang menunjukkan bahawa tahap komunikasi interpersonal yang ada pada murid umumnya berada pada tahap komunikasi interpersonal yang sederhana.

Implikasi dapatan kajian yang dilaksanakan boleh memberi impak yang bermanfaat kerana hasil kajian ini boleh di jadikan panduan dan ikutan kepada murid-murid untuk meningkatkan lagi tahap komunikasi interpersonal mereka kerana natijahnya bukan sahaja dari segi pencapaian akademik mereka tetapi sejauh manakah mereka dapat menyesuaikan diri dalam kehidupan bermasyarakat di masa hadapan.

Secara tidak langsung nama baik sekolah, ibubapa, keluarga seterusnya negara pada masa depan, kerana murid-murid inilah yang akan mewarisi dan meneruskan kesinambungan kepimpinan negara suatu hari nanti.

Memberi kesedaran kepada murid dan ibubapa, betapa pentingnya komunikasi interpersonal dalam proses mencorak masa depan mereka merupakan satu usaha yang perlu dilaksanakan secara bersungguh-sungguh. Murid-murid mesti sedar bahawa kekuatan dalaman dan keazaman yang tinggi sahaja akan menjadikan mereka yang berjaya.

Rujukan

- Abdullah Hassan, (2001). *Komunikasi Untuk Bakal Pendakwah*. Kuala Lumpur. Penerbit PTS Publication Distributors Sdn. Bhd.
- Azizi Yahya dan rakan-rakan, (2007). *Menguasai Penyelidikan Dalam Pendidikan Tori, Analisis & Interpretasi Data*. Kuala Lumpur: PTS Professional.
- Coyle, Michael B, (1993). *Quality Interpersonal Communication – Managing self – concept* . Manage, 45 : 2 , 9 - 11
- Dimbab Ngidang, (1983). “Network Analysis Of Diffusion Of An Agricultural Innovation In Two Bidayuh Villages, Sarawak, East Malaysia”. Iowa State University: Ijazah Master Journalism And Mass Communication.
- Easaw, Elizabeth, (1998). “Kemahiran Berkomunikasi Ketua Bidang Di Sekolah Menengah Di Daerah Seremban”. Universiti Putra Malaysia: Ijazah Master Sains.
- De Vito, J.A., (1979). *Communicology: An Introduction to the Study of Communication*, New York: Harper and Row.
- Harjit Singh a/l Gurban, (1993). “Proses Komunikasi Dan Hubungan Dengan Kepuasan Kerja Dan Prestasi Kerja: Satu Tinjauan Kajian Kes Di Sebuah Organisasi, Latihan Ilmiah Yang tidak di terbitkan, UKM.
- Hart, L.B., (1992). “Faultless Facilitation”. London: Kogan Page.
- Hashim Fauzi Yaacob, (1997). *“Pengantar Komunikasi Manusia”*. Malaysia: Universiti Teknologi Malaysia.
- Ishak Mad Shah, (1999). “Pengenalan Kepada Psikologi Industri”. UTM, Skudai: Jabatan Pembangunan Sumber Manusia, Fakulti Pembangunan Dan Pengurusan Sumber Manusia.
- Jaafar Muhammad, (2003). *Kelakuan Organisasi*. Kuala Lumpur. Leeds Publications
- Marshall, E.K. & Kurtz, P.D., (1982). “Interpersonal Helping Skills”. United States: Jossey – Bass Publishers.
- Miller, G.R., (1978). “The Current Status of Theory and Research in Interpersonal Communication” *Human Communication Research*. 4 (2)

- Nik Hasna Nik Mahmood, (1994). *Kesan Komunikasi Ketua-Pekerja Ke atas Kepuasan Kerja Dan Iltizam Pekerja Kepada Organisasi. Tinjauan Di Sebuah Kilang Elektronik Di Bandar Baru Bangi, Selangor*. Tesis Sarjana Sastera. Universiti Kebangsaan Malaysia. Bangi..
- Oppenheim (1996) dalam Mohd Najib Ghafar (1999). *Penyelidikan Pendidikan*. Skudai: Universiti Teknologi Malaysia
- Pont. T, (1991). "Developing Effective Training Skills." London: Mc Graw Hill Book Co.
- Rensis Likert, (1961). *New pattern of management*. New York. Mc Graw Hill.
- Tubbs, S.L. and Moss, S., (1994). *Human Communication*. New York: Mc Graw Hill
- Zorn, Theodore E. dan Violanti, M. T. (1996). *Communication abilities and individual achievement in organizations*: Management Communication Quarterly 10 : 2, 136 - 168